

SMÅFÖRETAGS BAROMETERN

Västmanlands län

Juni 2018

Ett samarbete mellan:

företagarna

Swedbank och
Sparbankerna

Innehåll

Om Småföretagsbarometern	3
<i>Nettotal och konjunkturindikatorn</i>	
Sammanfattning av konjunkturläget i Västmanlands län	4
Det ekonomiska läget och näringslivsstrukturen	5
<i>Näringslivet i Västmanlands län</i>	5
Småföretagsbarometern – Västmanlands län	7
<i>Konjunkturindikatorn</i>	7
<i>Sysselsättning</i>	9
<i>Orderingång</i>	10
<i>Tackat nej till order</i>	11
<i>Omsättning</i>	12
<i>Lönsamhetsutvecklingen</i>	13
<i>Företagens prisförväntningar</i>	13
Expansionsutsikter och hinder för expansion	14
Slutsatser och utmaningar för företagsklimatet	17

Om Småföretagsbarometern

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om utvecklingen de kommande 12 månaderna. Underlaget utgörs av intervjuer med företagare som har minst en och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas personliga uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i den redovisade indikatorn för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturundersökning inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Undersökningen omfattar 4 000 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Urvalet motsvarar totalt över 473 000 privata företag fördelade över hela landet. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren kan delas upp så att vi kan mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos Sveriges småföretag i samtliga län.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Företagarna, Sparbankernas Riksförbund och Swedbank. Vid genomförandet av intervjuerna har Novus medverkat. Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små och växande företagens betydelse för den svenska ekonomin.

företagarna

Swedbank och
Sparbankerna

Nettotal och konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a) Ja/nej
- b) Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerens konjunkturindikator arbetar med **nettotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar och procentandelen negativa svar benämns nettotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion. Nettotalet visar alltså hur snabbt tillväxten förändras, snarare än en absolut nivå

Sedan adderas nettotalen för *sysselsättning, orderingång och omsättning*. Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Sammanfattning av konjunkturläget i Västmanlands län

- **Småföretagskonjunkturen** i Västmanlands län har mattats av sedan 2017, men ligger fortsatt på en hög nivå och även över riksgenomsnittet. Konjunkturens utveckling blev betydligt lägre än vad företagen förväntade sig i fjolårets rapport. Företagen i Västmanland har nu reviderat förväntningarna och tror på en mer försiktig tillväxttakt för det kommande året.
- **Sysselsättningstillväxten** har återhämtat sig i Västmanlands län sedan 2017 års avmattning. Även om tillväxten varit god under året som gått blev utfallet en lägre tillväxttakt i sysselsättning än vad företagen förväntade sig i förra årets mätning. Företagen i länet tror på en utveckling som är något oförändrad under det kommande året, men med en knapp ökning i sysselsättningen.
- **Orderingången** i Västmanlands län har avtagit sedan 2017 och är marginellt under riksgenomsnittet. Företagen i Västmanland förväntar sig en utveckling i orderingången som går i linje med riksgenomsnittet, med en ökad tillväxttakt under de kommande 12 månaderna.
- **Omsättningstillväxten** i Västmanlands län har varit oförändrad under de senaste 12 månaderna, vilket placerar länet över riksgenomsnittets tillväxt. Företagen förväntar sig en ökad omsättningstillväxt under de kommande 12 månaderna.
- **Tillväxten av lönsamheten** i företagen i Västmanlands län har under de senaste 12 månaderna ökat i linje med vad företagen förväntade sig i fjolårets rapport. Förväntningarna på de kommande 12 månaderna är en något försvagad tillväxttakt.
- I Västmanlands län anser 62 procent av företagen att de har **goda möjligheter att expandera** på sikt samtidigt som 9 av 10 företag uppger att de vill växa.
- Det främsta **tillväxthindret** hos småföretagen i Västmanlands län är bristen på lämplig arbetskraft. Även höga arbetskraftskostnader och tuff konkurrens utgör de främsta hindren för expansion enligt företagen i länet. Lagar och myndighetsregler upplevs i högre grad som främsta tillväxthinder i länet än för riket som helhet.

Det ekonomiska läget och näringslivsstrukturen

Inledningen av 2018 präglas av en fortsatt god konjunkturutveckling för de svenska småföretagen med en fortsatt vilja att anställa och expandera. En bidragande faktor är konjunkturutvecklingen i omvärlden och i Europa vilket driver på den svenska exporten. Inte minst OECD-länderna har haft en stark tillväxt i industriproduktionen under det gångna året. För första gången på drygt tio år är dessutom hela Europa i en relativt stark tillväxt samtidigt. Flera av de östeuropeiska länderna visar mycket starka ökning av bruttonationalprodukten, BNP.

Den svenska exporten och konjunkturutvecklingen drivs också på av en svag krona. Samtidigt som den svaga kronan gynnar exportföretagen utmanas många importerande företag med fallande marginaler, i synnerhet inom detaljhandeln där möjligheterna att höja priserna ut mot konsument ofta är begränsade.

Näringslivets investeringar ökar också i takt med kapacitetsutnyttjandet. Den positiva bilden har återkommande bekräftats av en fortsatt optimism hos företagen, även om allt fler tecken tyder på att högt ställda förväntningar om konjunkturutvecklingen inte har införlivats. Allt fler företag upplever också att det är svårt att finna lämplig kompetens och bristen på arbetskraft är stor i en rad branscher. Trots detta har vi sett relativt begränsade löneökningarna och inflationen har inte stadigt nått upp till målnivån på 2 procent.

Svårigheter för växande företag att rekrytera och anställa är ett betydande tillväxthinder för småföretagen samtidigt som kostnaderna för att anställa är höga relativt våra konkurrentländer. Om kompetensförsörjningen, som det ser ut, fortsätter att dämpa företagets tillväxtmöjligheter så riskerar det leda till att konjunkturläget mattas av.¹

Förändrade amorteringsregler kombinerat med osäkerhet gällande ränteutvecklingen och bristen på lämplig arbetskraft i byggsektorn har också bidragit till att bostadsmarknaden har kylts av något, i synnerhet i storstadsregionerna. Att internationella investerare börjar bli bekymrade för den svenska bostadsmarknaden syns bland annat i värdet på kronan som har försvagats ordentligt den senaste tiden. Oro på bostadsmarknaden och en hastig inbromsning av bostadsbyggandet riskerar att få en negativ inverkan även på andra sektorer om investeringstakten hos företag och hushållen faller tillbaka.

Mycket tyder på att förväntningsbilden av konjunkturläget håller på att förändras.

Valåret 2018 riskerar att bli inledningen på en svagare konjunkturutveckling. Småföretagens vilja och möjligheter att expandera och anställa blir då än viktigare för att möta samhällsutmaningarna framöver. Oavsett konjunkturläge så är förutsägbara villkor som underlättar och stödjer företagande avgörande för företagets långsiktiga tillväxt.

Näringslivet i Västmanlands län

Västmanlands näringsliv präglas av en stark innovations- och entreprenörmiljö.

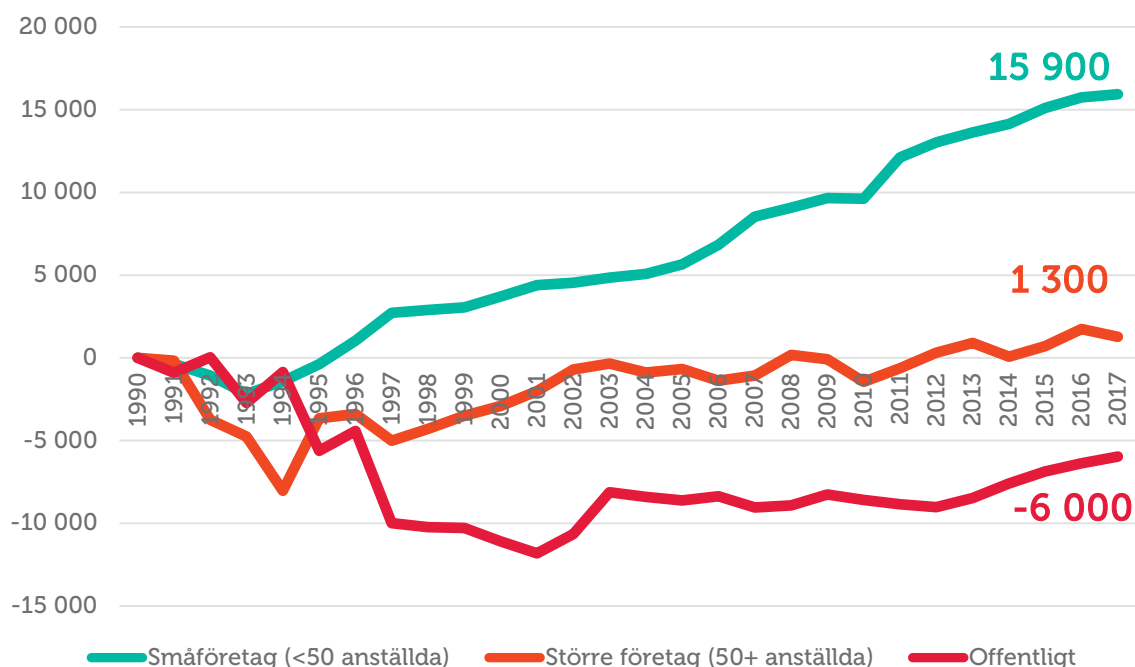
Näringslivet är diversifierat och mångfacetterat med växande, framgångsrika företag av varierande typ och storlek inom olika sektorer och branscher. Entreprenörer och innovatörer både inom stora och mindre företag ses som viktiga motorer för länets utveckling.

Utmärkande är att tillverkningsindustrin i länet har relativt sett många anställda sett till

¹ Samtidigt som arbetslösheten har minskat så består tudelningen på arbetsmarknaden, inte minst arbetslöshetsgapet mellan inrikes och utrikes födda. Det tycks som att den svenska arbetsmarknadsmodellen är problematisk när det handlar om att skapa nya vägar in på arbetsmarknaden. Sverige har lägst andel låglönejobb i EU och den största skillnaden i sysselsättning mellan inrikes och utrikes födda enligt OECD. Se bl.a. OECD 2010.

antal företag. Det betyder att tillverkningsindustrin har sex procent av all företag i länet men 33 procent av alla sysselsatta. Detta kan förklara beroendeställningen av ett fåtal aktörer och svängningarna i konjunkturen. Västmanlands län står starkt inom många områden. Den högteknologiska tillverkningsindustrin är framgångsrik, framförallt inom automatisering, metallbearbetning och elkraft där det finns multinationella företag, forskningsmiljöer, starka underleverantörer och tjänsteföretag. Det är även Sveriges ledande exportlän med landets starkaste koncentration av multinationella företag. Exporten är dock koncentrerad till ett fåtal större företag. Det är också ett län med forskningsmiljöer, inom både akademi och företag, där det finns kunskap och kompetens med spets. Värdefullt utbyte sker dessutom inom länets kluster och affärsnätverk. Figur 1 visar tydligt att det är de mindre, företagen med färre än tio anställda som står för huvuddelen av sysselsättningstillväxten i Västmanlands län.

Figur 1 Tillväxt av jobb i Västmanland län sedan 1990 (källa: SCB)²

² Arbetsställen utan anställda räknas som 1 jobb. Sektorn jordbruk, skogsbruk & fiske, samt juridiska former så som bostadsrättsföreningar, kommuner och dödsbon exkluderas

Småföretagsbarometern – Västmanlands län

Konjunkturindikatorn

Konjunkturen beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det allmänna ekonomiska läget i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

Högkonjunktur är när näringslivet har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att arbetslösheten är låg och att investeringarna ökar.

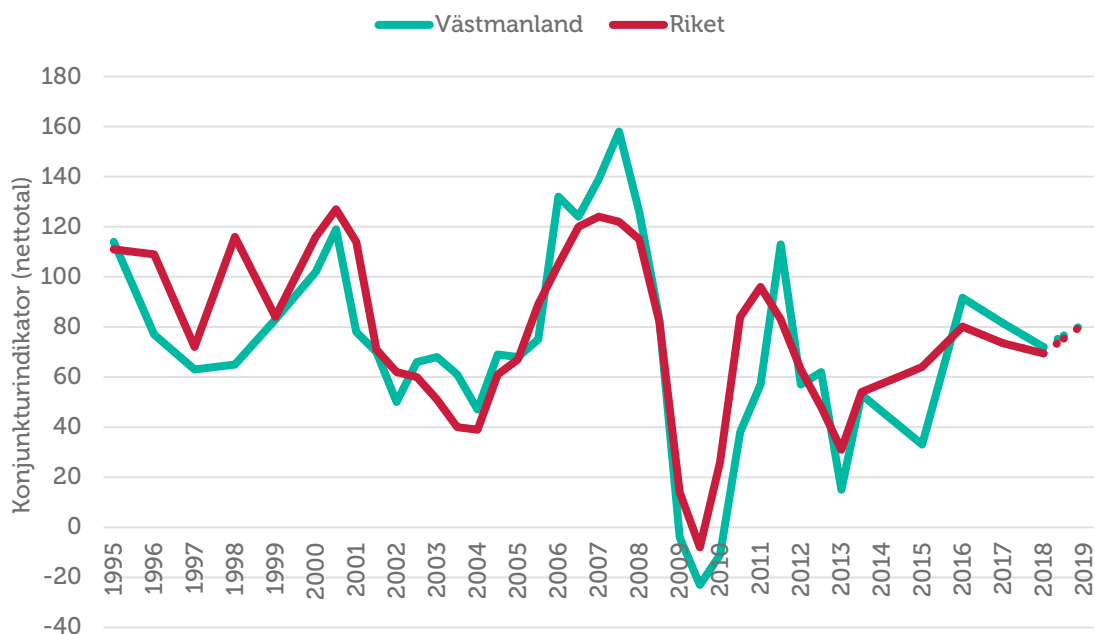
Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfråga på varor eller tjänster, kan de tvingas dra ner på personal och avstå nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

I Småföretagsbarometern redovisar vi Västmanland läns utveckling vad gäller sysselsättning, orderingång och omsättning för att få en bild över konjunkturläget i länet. Genom att addera nettotalen för dessa tre faktorer får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i länet. Konjunkturen för småföretagen i Västmanlands län försämrades dramatiskt 2008- 2009. Från att år 2007 ha nått ett värde på cirka 158, bottnade index 2009 med ett värde på -23.

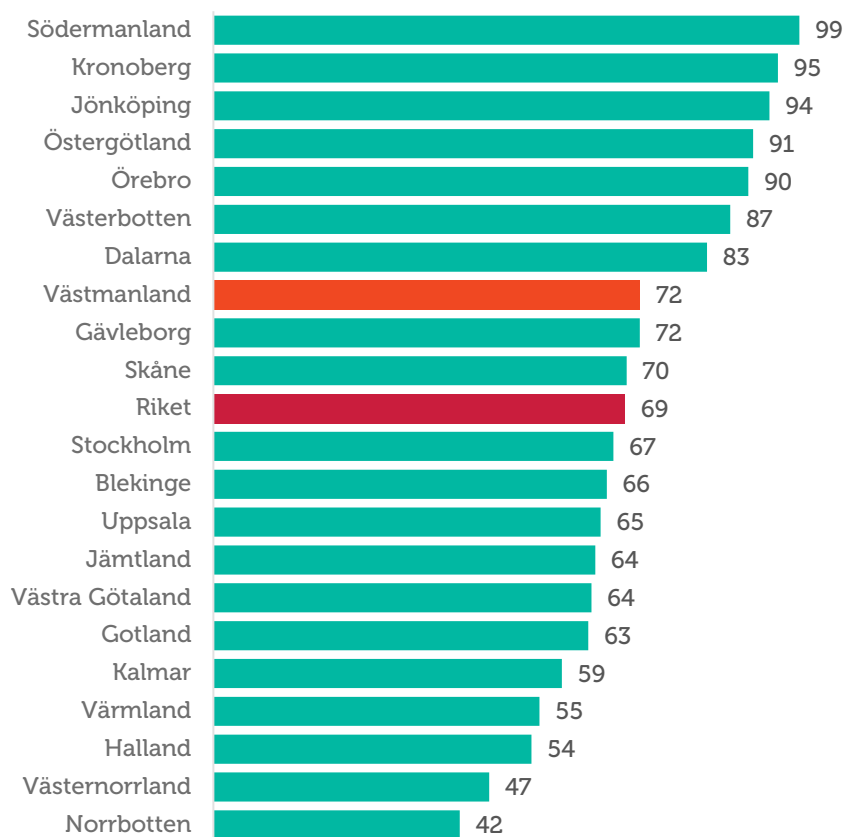
De tre delfaktorerna har haft olika utveckling under året som gått. Sysselsättningstillväxten har ökat, orderutvecklingen är fortsatt positiv men har avtagit jämfört med i fjol och omsättningstillväxten har varit oförändrad. Summerat har detta lett till en sammanlagd konjunkturindikator som har mattats av jämfört med fjolårets rapport. Nettotalet är i år på 72, jämfört med fjolårets 82. Detta innebär att konjunkturen är fortsatt god i länet och att nettotalet, trots en viss avmattning, fortsatt ligger över riksgenomsnittet. Trots en god konjunkturutveckling i länet blev inte utfallet som företagen förväntade sig i fjolårets rapport, då trodde de på en ökad tillväxttakt i konjunkturen till ett nettotal på 120.

Förväntningarna på de kommande 12 månaderna är således mer försiktiga och går i linje med riksgenomsnittet till ett förväntat nettotal på 81.

Figur 2 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (netttotal) i Västmanlands län och riket 1995-2018

Figur 3 Länsfördelning runt riksgenomsnittet av sammanlagd konjunkturindikator (netttotal) 2018

Sysselsättning

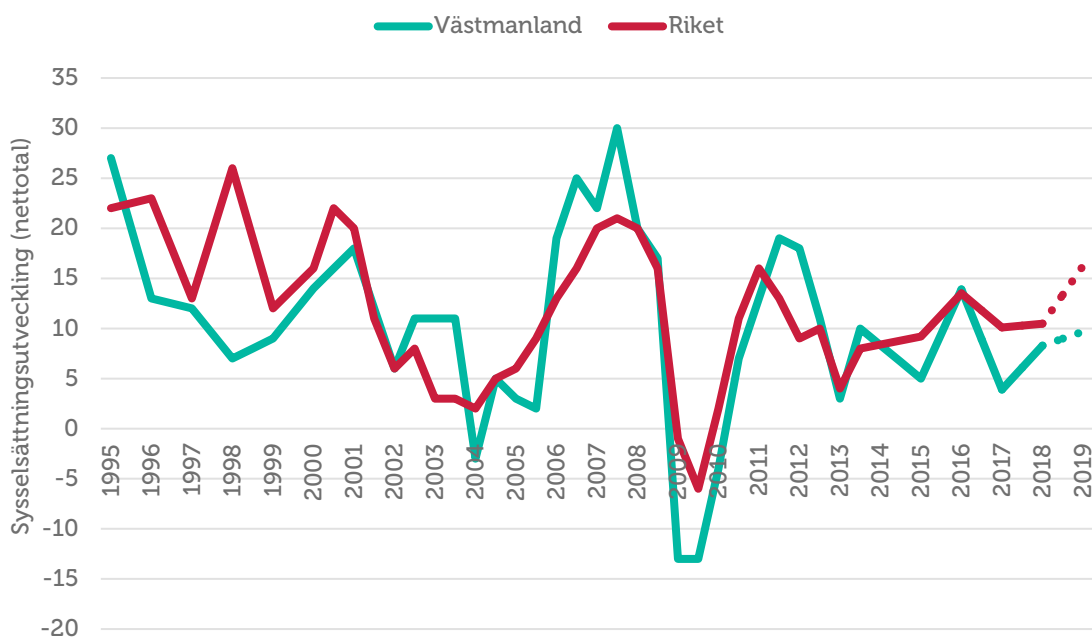
Sysselsättning mäter hur många som har jobb. Att vara i arbete kan vara som anställd, egen företagare eller att på annat sätt arbeta heltid eller deltid. Ett netttotal över noll betyder att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen. Det innebär alltså att sysselsättningen totalt sett ökar i landets småföretag.

Sysselsättningstillväxten har återhämtat sig i Västmanlands län sedan 2017 års avmattning. Omkring var femte företag i länet har ökat antalet anställda de senaste 12 månaderna samtidigt som 11 procent av företagen har minskat sin personalstyrka under samma tidsperiod. Nettotalet för sysselsättningstillväxten blir därmed 8, jämfört med fjolårets 4. Riksgenomsnittet i sysselsättningstillväxten ligger kvar på ett oförändrat netttotal 10.

Även om tillväxten varit god under året som gått blev utfallet en lägre tillväxttakt i sysselsättning än vad företagen förväntade sig i förra årets mätning. Den främsta orsaken till det är att betydligt färre företag än förväntat har ökat antalet anställda, vilket sannolikt beror på att företagen haft svårt att hitta personal med den kompetens som efterfrågats. Det är också något fler som minskat antalet anställda än vad företagen förväntade sig.

Förväntningarna på de kommande 12 månaderna är betydligt mer försiktiga än i fjol. Företagen i länet tror på en utveckling som är något oförändrad under det kommande året, men med en ökning till nettotalet 10.

Figur 4 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Västmanlands län och riket 1995-2018

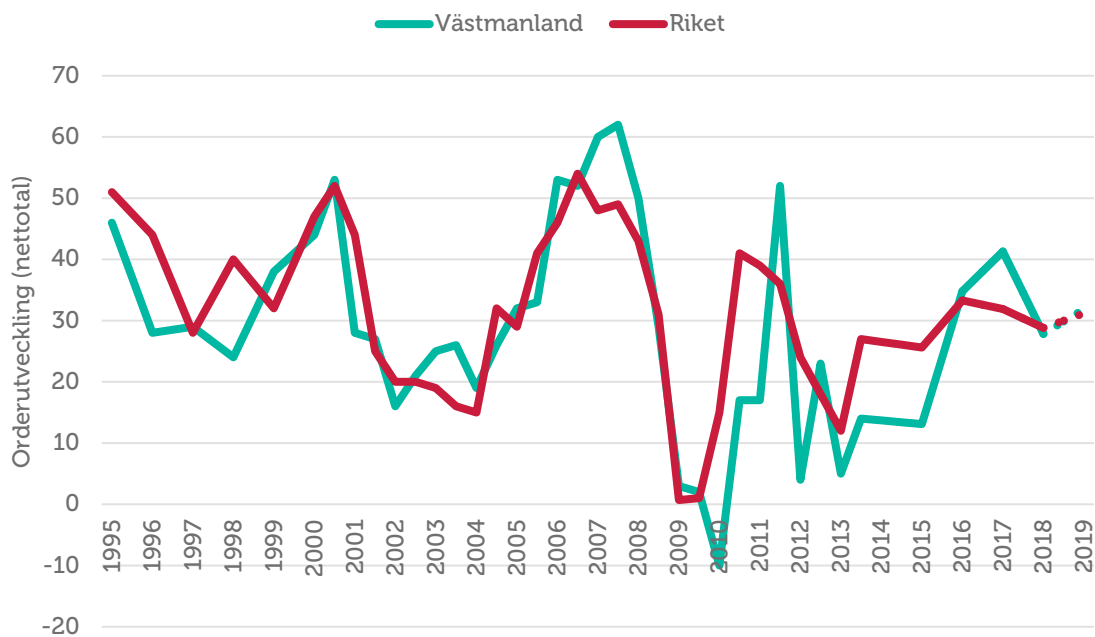
Orderingång

Med **orderingång** menas vanligtvis de beställningar som erhållits under en viss period. Eftersom själva antalet beställningar inte är särskilt informativt mäts orderingång som hur det totala värdet avseende orderingången, eller antal uppdrag, förändrats under tidsperioden.

Orderingången i Västmanlands län har avtagit sedan 2017 och är marginellt under riksgenomsnittet. Nästan hälften, 47 procent, har sett en ökad orderingång de senaste 12 månaderna samtidigt som 19 procent upplevt en minskning av order. Nettotalet för orderingången är 28, jämfört med fjolårets 41.

Företagen i Västmanland förväntar sig en utveckling i orderingången som går i linje med riksgenomsnittet, vilket ger en förväntad ökning i tillväxttakten till ett nettotal på 32 under de kommande 12 månaderna.

Figur 5 Orderutveckling (netttotal) i Västmanlands län och riket 1995-2018

Tackat nej till order

Konjunkturläget såväl i Västmanland som Sverige i stort är gott. Men när tiden inte räcker till, om personal saknas, eller då finansiering saknas till nödvändiga investeringar kan många företag tvingas tacka nej till order. Av länets småföretagare har 37 procent tackat nej till order under det senaste året, vilket är en marginellt lägre andel jämfört med förra årets mätning (38 procent). Företagen i länet ligger därmed under riksgenomsnittet där 42 procent av landets småföretagare har tackat nej till order det senaste året.

Den enskilt största orsaken till att företagen i Västmanland tvingats tacka nej till order är på grund av de redan har mer att göra än vad de hinner med, vilket 40 procent av företagen i länet anger. Detta är en betydligt högre andel än i fjol (22 procent) och något lägre jämfört med riksgenomsnittet på 49 procent.

Arbetskraftsbristen, exempelvis kompetens- och matchningsproblem, har ökat sedan fjolårets mätning och anges därmed i högre grad än för riksgenomsnittet som en orsak till att företagen i länet har tackat nej till order. I länet anger 20 procent av företagen detta som den främsta anledningen. Motsvarande andel för riksgenomsnittet är 18 procent. Som vi kommer att redogöra för senare i texten upplever en stor andel företag i Västmanland kompetensbrist som främsta tillväxthinder, vilket kan förklara varför arbetskraftsbristen upplevs som större i år än för ett år sedan.

Figur 6 Tackat nej till orders

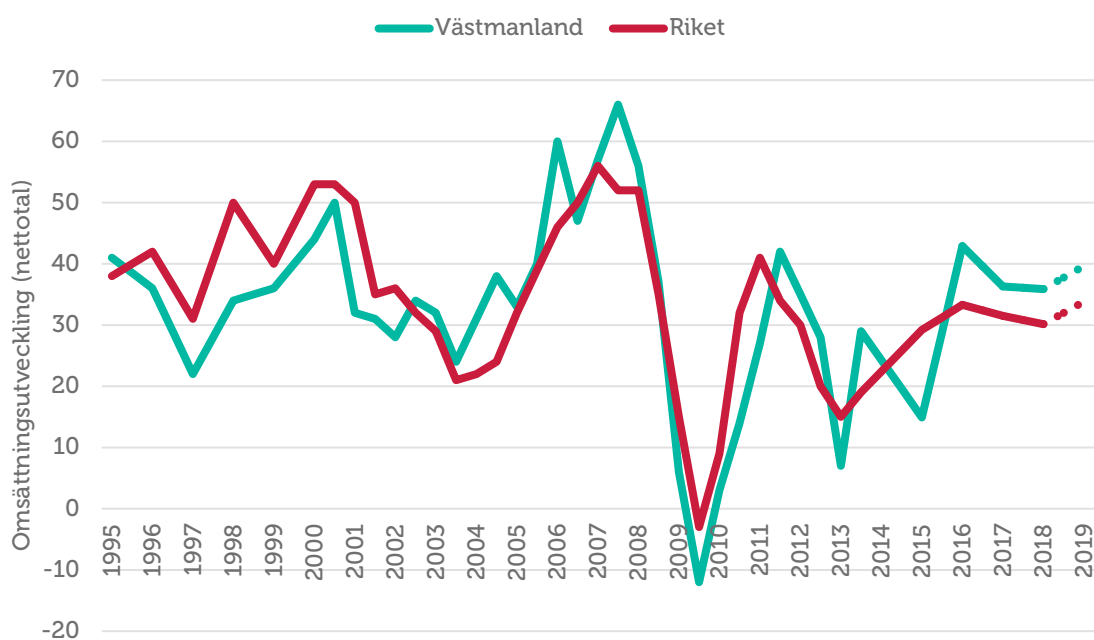
Omsättning

Ett företags **omsättning** är likvärdigt med dess sammanlagda intäkter från sålda varor och utförda tjänster under en viss period. Förändringar i omsättningen jämfört med föregående period används ofta för att indikera företagets tillväxt.

Omsättningstillväxten i Västmanlands län har varit oförändrad under de senaste 12 månaderna och är således likt i fjol på ett netttotal om 36. Av samtliga företag i länet har 53 procent haft en ökad omsättning medan 17 procent haft en minskad omsättning i verksamheten. Tillväxttakten i omsättningen har för riksgenomsnittet mattats av något från fjolårets netttotal 32 till årets 30.

Omsättningen förväntas öka i hälften av länets företag under det kommande året samtidigt som den förväntas minska i 10 procent. Tack vare att andelen företag som förväntar sig en minskad omsättning är lägre än i årets mätning ser vi en förväntad utveckling i företagens omsättning som ökar till ett netttotal på 40 under de kommande 12 månaderna.

Figur 7 Omsättningsutveckling (netttotal) i Västmanlands län och riket 1995-2018

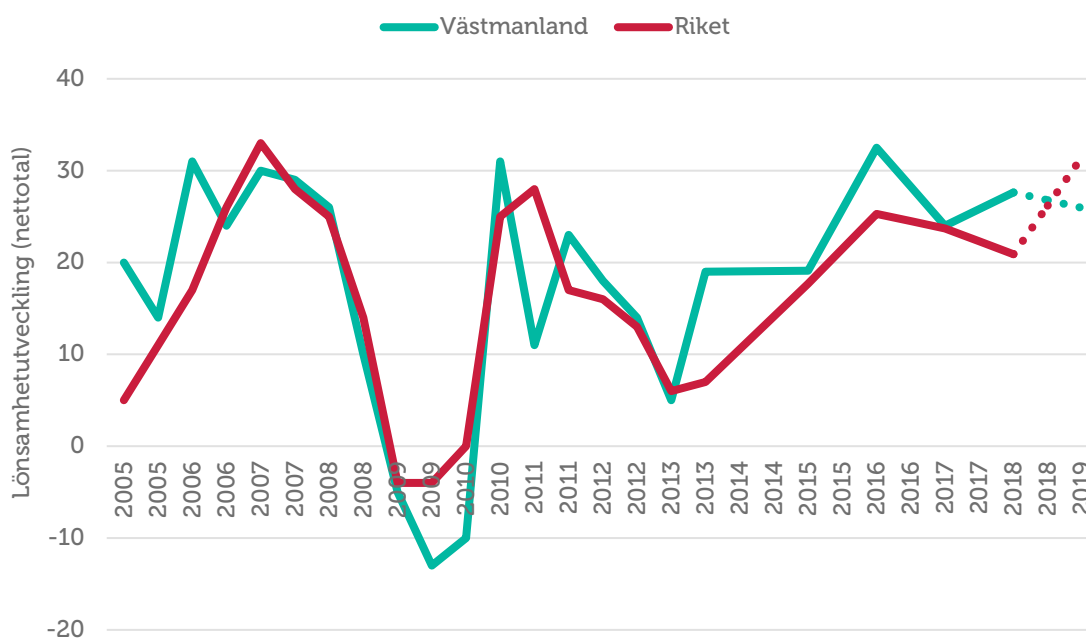

Lönsamhetsutvecklingen

Företagens möjligheter till att växa genom investeringar och nyanställningar är delvis kopplade till lönsamhetsutvecklingen. De tämligen dramatiska rörelserna i lönsamheten avspeglar framförallt hur småföretagen påverkas av den internationella konjunkturen men också av svängningar i den inhemska ekonomin. I förra årets Småföretagsbarometer förutspådde företagarna att lönsamhetstillväxten skulle öka och nå nettotalet 30. I ljuset av detta hade företagen någorlunda rätt i sina förväntningar. Tillväxten av lönsamheten i Västmanland motsvarar i år ett nettotal på 28, jämfört med fjolårets 24. Motsvarande nettotal för riksgenomsnittet är i årets mätning 21. Se figur 8.

Lönsamhetstillväxten har, till skillnad från riksgenomsnittet, tilltagit i länet där 45 procent av företagen haft en ökad lönsamhet samtidigt som 17 procent haft en minskad lönsamhet de senaste 12 månaderna. På ett års sikt förväntas lönsamhetens tillväxttakt i länet mattas av något till nettotalet 26.

Figur 8 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Västmanlands län och riket 2005-2018

Företagens prisförväntningar

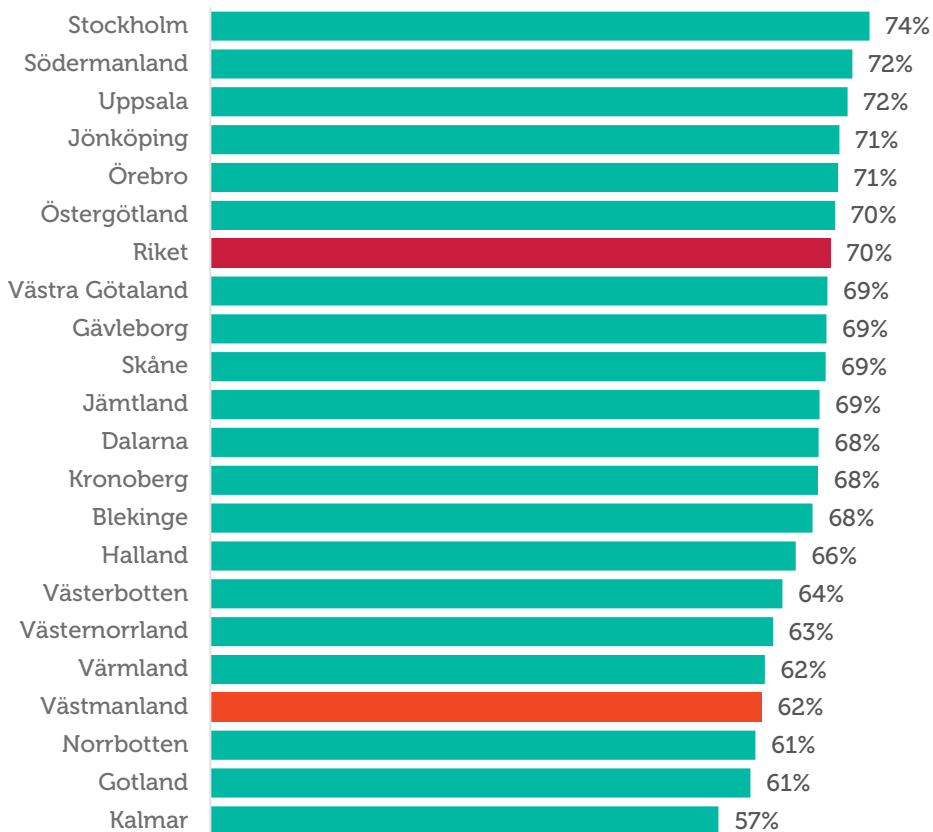
Det råder god konjunktur i Västmanland, vilket avspeglar sig i företagens förväntningar i prisutvecklingen de kommande 12 månaderna. Av länets småföretag förväntar sig 47 procent höjda försäljningspriser under det kommande året. Företagen i länet har högre förväntningar gällande prisutvecklingen än riket i helhet, där 41 procent av företagen uppger att de förväntar höja priserna under det kommande året. Samtidigt som majoriteten av företagen tror på ökade eller oförändrade försäljningspriser finns det företag som räknar med minskade försäljningspriser. I länet är denna andel marginellt högre än för riksgenomsnittet. I Västmanland tror 6 procent på minskade försäljningspriser, jämfört med 4 procent för företagen i riket som helhet.

Expansionsutsikter och hinder för expansion

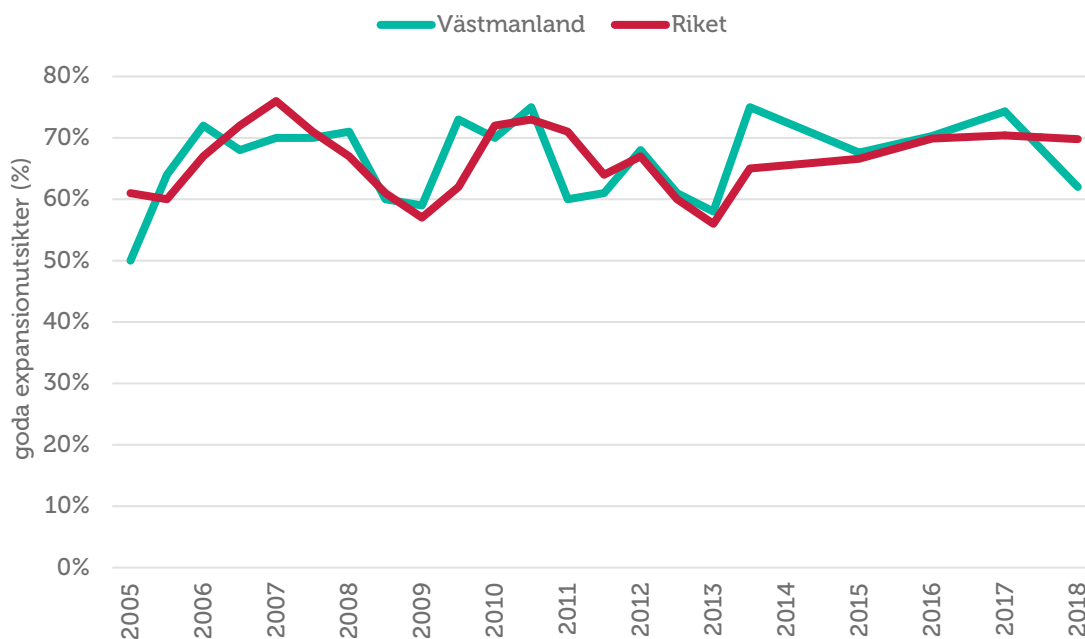
Företagen i Västmanlands län ser sämre möjligheter för expansion jämfört med i fjol. I årets mätning uppger 62 procent av länets företag att de ser goda möjligheter att växa.

Motsvarande andel var i förra årets mätning 74 procent. Detta placerar länet under riksgenomsnittet på 70 procent, se figur 9. I länet uppger 9 av 10 företag att de vill växa.

Figur 9 Företagens expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) per län och i riket 2018

Figur 10 Expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) i Västmanlands län och riket 2005-2018

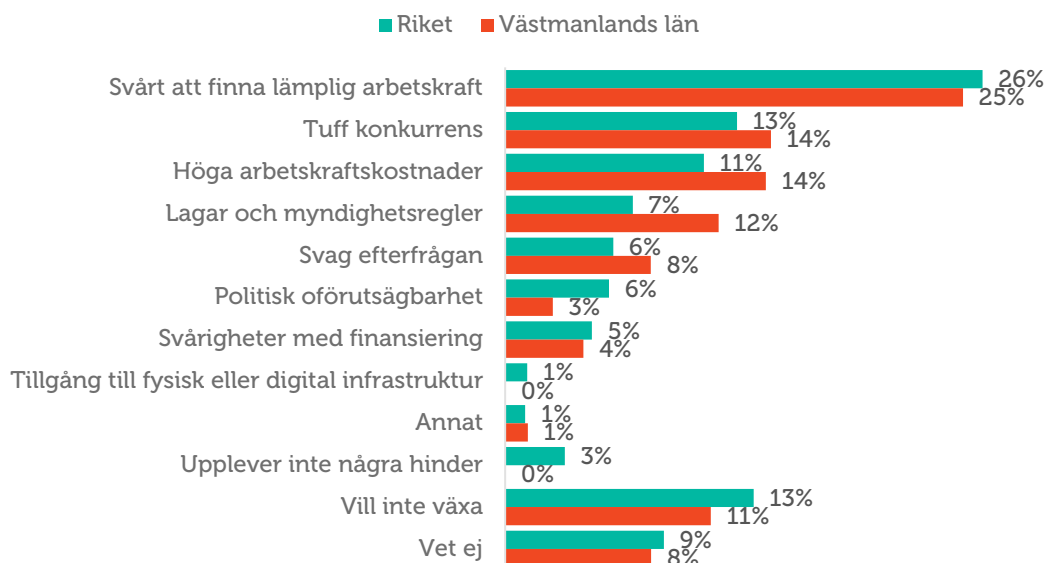
Brist på lämplig arbetskraft är fortsatt det enskilt största tillväxthindret som länets småföretag upplever. Var fjärde företag uppger detta som främsta hinder, vilket tyder på att brister i matchning mellan arbetsgivare och arbetstagare på länets arbetsmarknad är ett fortsatt problem i Västmanlands län.

Vidare är tuff konkurrens ett hinder för företagen i länet med 14 procent av företagen som upplever detta som största expansionshinder. I årets Småföretagsbarometer har vi bitt företagen specificera vilken typ av konkurrens de upplever. Tittar vi på svaren för riket som helhet svarar vart tredje företag, som uppgett att de upplever tuff konkurrens som ett tillväxthinder, att konkurrensen kommer från nya försäljningskanaler. Detta är sannolikt en konkurrens som även företagen i Västmanlands län upplever. I figur 12 ser vi att företagen i länet bedömer just nya försäljningskanaler som viktigt för företagets tillväxt.

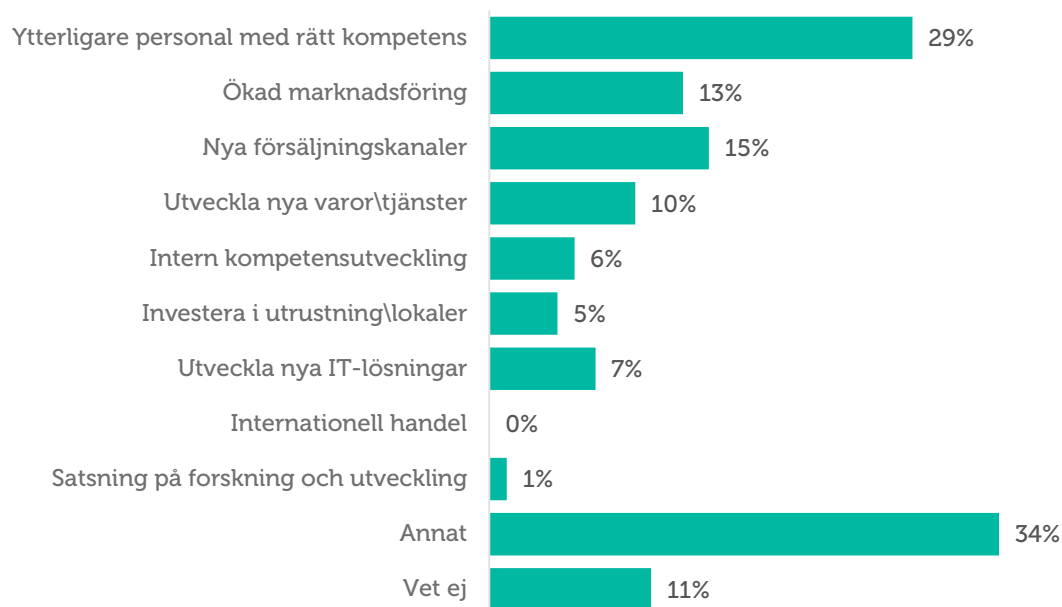
Höga arbetskraftskostnader ses som ett något större tillväxthinder för företagare i länet än för riksgenomsnittet.

Lagar och myndighetsregler uppges av 12 procent av företagen som ett hinder för möjligheten att växa. Detta är en högre andel än för riksgenomsnittet på 7 procent.

Figur 11 Tillväxthinder enligt företagen i Västmanlands län och i riket 2018 (procent)

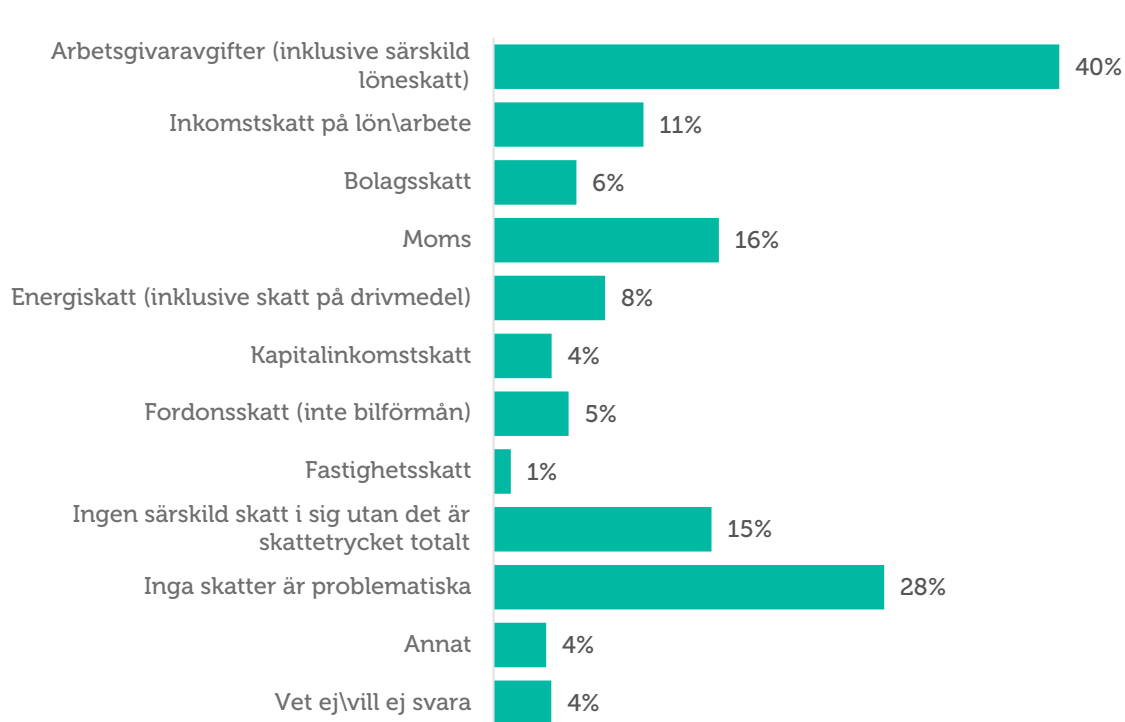

Figur 12 Vilka faktorer bedömer ni som viktiga för att företaget ska kunna växa?

Tittar vi specifikt på skatteområdet (Figur 13) ser vi att det framförallt är arbetsgivaravgifterna som upplevs som ett hinder för att utveckla företaget. Till detta kommer också främst moms och inkomstskatt på lön/arbete. Dessa skatter anses dock i mindre grad utgöra ett hinder för tillväxten i företaget. Något fler än var fjärde företag anser inte att skatter utgör ett hinder för utvecklingen av företaget.

Figur 13 Om det finns skatter som du upplever utgör hinder för er att driva ert företag på önskat sätt, vilka skatter anser ni det i så fall vara?

Thomas Byström *Regionchef Företagarna Västmanland*

Efter förra årets, för Västmanland, höga konjunkturindikator är det roligt att se att den fortfarande ligger kvar på en hög nivå. Det visar att det fortfarande finns en god framtidstro bland de Västmanländska företagen.

Det som likt många andra län i landet är mycket oroande är bristen på lämplig arbetskraft. Det som också är oroande i årets rapport är den politiska oförutsägbarhet som upplevs som ett större tillväxthinder i Västmanland än för rikets företag som helhet.

Om vi också ska se på något som är mycket positivt är det att 96% av våra företag vill växa. Vi ska nu göra allt som står i vår makt för att se till att de får möjlighet att göra det!

Slutsatser och policyförslags

Den svenska konjunkturen har fortsatt att utvecklas väl under det senaste året. Framförallt företagen i tillverknings- och exportsektorn upplever en fortsatt god konjunktur. Men nu finns tydliga tecken på att toppen kan ha passerats. För andra året i rad sjunker den samlade konjunkturindikatorn och den ligger nu under det historiska genomsnittet på netttotal 69 jämfört med historiska genomsnittet på 76. Företagen har också reviderat sina förväntningar och ser nu mindre positivt på utvecklingen framöver. Framförallt har förväntningarna på orderingången fallit tillbaka.

Konjunkturen i Västmanland har mattats av jämfört med fjolårets rapport. Konjunkturindikatorn är i år på 72, jämfört med fjolårets 82. Konjunkturutvecklingen i länet blev inte som företagen förväntade sig i fjolårets rapport, då företagen trodde på en ökad tillväxttakt i konjunkturen till ett netttotal på 120.

Förväntningarna på de kommande 12 månaderna är således mer försiktiga och går i linje med riksgenomsnittet till ett förväntat netttotal på 81.

De främsta hindren för företagens tillväxt är svårigheterna med att hitta lämplig kompetens, höga arbetskraftskostnader och tuff konkurrens från exempelvis nya försäljningskanaler. Även lagar och myndighetsregler upplevs som ett hinder för tillväxt. Många företag upplever att det är svårt att hinna med och i Västmanland har nästan fyra av tio företag tackat nej till order under det senaste året. De främsta skälen till varför företagen tackat nej till order är återigen kapacitetsbrist och svårigheterna med att hitta arbetskraft med rätt kompetens.

Sju av tio företag goda möjligheter att expandera. Årets Småföretagsbarometer visar också att företagen räknar med fortsatt god lönsamhet. Frågan är bara om företagens tillväxtplaner kommer att kunna realiseras. Det näringspolitiska arbetet bör därför under det närmaste året fokuseras på att åtgärda matchningsproblemen på den svenska arbetsmarknaden. Reformerna som sänker trösklarna för att anställa behövs också för en mer inkluderande arbetsmarknad på sikt.

Konjunkturutvecklingen i omvärlden fortsätter att bidra positivt till den svenska tillväxten, men det finns också en betydande oro vilket också avspeglar sig i en svag krona. Till detta kommer också det inhemska parlamentariska läget, vilket medför en politisk oförutsägbarhet som kommer att bestå in i nästa mandatperiod. Arbetsmarknadsåtgärder, skatter och andra för konkurrenskraften viktiga frågor riskerar att hamna i långbänk med risk att nyinvesteringar och anställningar skjuts på framtiden.

Goda tillväxtförutsättningar för Sveriges småföretag oavsett i vilken bransch eller var i landet de befinner sig är avgörande för välståndsutvecklingen. Även om svensk tillväxt fortfarande är stark finns det områden där reformer skulle ha stor betydelse.

Säkra småföretagens tillgång till kompetens

Svenska småföretags svårigheter med att hitta arbetskraft med rätt kompetens har blivit allt mer akuta. Kvaliteten på det svenska utbildningssystemet måste höjas på alla nivåer och bli mer anpassat efter arbetsmarknadens efterfrågan.

Sänk kostnaden för att anställa och underlätta rekrytering

Många företag upplever att kostnaderna för att anställa är för höga. Fler vägar in i arbetslivet behövs för de grupper som idag står utanför arbetsmarknaden.

Ta ner trösklarna för att starta företag

Många svenskar funderar på att starta företag men det är betydligt färre som tar steget. Fler skulle våga förverkliga sina affärsidéer om balansen mellan risk och avkastning förbättrades. Att till exempel utveckla och anpassa trygghetssystemen för företagare skulle kunna ha en avgörande betydelse.